

n. podkarpackie 9

OGRODY ZABYTKOWE

TRZCINICA

woj. krośnieńskie

1976r.

1062

ANALIZA I OCENA WARTOŚCI ZABYTKOWYCH ZAŁOŻEŃ ZIELENI

Park, ogród, aleja, zieleń towarzysząca Rodzaj: klasztorny, zamkowy, parku / ogrodu: pałacowy, dworski, miejski Czas powstania: XVIII w. Forma stylowa: krajobrazowy Wielkość: 9 ha 3 ha 300 m		Nazwa: TRZCINIEC Adres: Jasto Województwo: Kujawy Użytkownicy: Technikum Rolnicze				
K R Y T E R I A		0	1	2	3	4
		zły	mierny	db	b.db	
A	I. Stopień przetwarzania elementów dawnego układu przestrzennego					
	1. Osie i ciągi kompozycji /relacja z architekturą/		1			
	2. Układ dróg					
	3. Stopień przetwarzania starodrzewia			2		
	4. Układ wodny i pierw. ukształt. terenu		1			
	5. Zachowanie dawnych elementów architektury i małej architektury			2		
	II. Wartość układu przestrzennego					
	1. Jednorodność stylu całego układu lub wysoka czytelność nawarstwień stylowych		1			
	2. Wartość historyczna układu /dawność/			2		
	3. Wartość obiektów architektury					
	4. Reprezentatywność lub unikalność w skali regionu lub kraju		1			
	5. Wartości krajobrazowe i estetyczne			2		
	III. Wartości tradycji historycznej /w sensie potencjalnych walorów turystycznych/					
	1. Związek obiektu z postaciami lub wydarzeniami historycznymi					
	Wartości zabytkowe ogółem					15
B	I. Wartości przyrodnicze i ekologiczne					
	1. Rzadkie gatunki drzew i krzewów			2		
	2. Drzewa o charakterze pomników przyrody			2		
	3. Intensywność zadrzewienia			2		
	4. Stan zdrowotny drzewostanu			2		
	5. Znaczenie ekologiczne			2		
	Wartości przyrodnicze ogółem					10
Ogólna ocena obiektu					25	

Analizę sporządził:

Data: 18 XI 77

Uwaga dotycząca koniecznej doraźnej interwencji w zakresie zmiany sposobu użytkowania obiektu oraz działań konserwatorskich w odniesieniu do zadrzewienia i obiektów architektonicznych - podać na odwrocie karty!

Nr. inv. 1002 dep.
BIBLIOTEKA
 Zarządu Ochrony i Konserwacji Zespołu Pałac.-Ogród.
 Muzeum Narodowego w Warszawie
 ul. Szwoleżerów Nr 9. tel. 22-61-78

OGRODY ZADĘTKOWE WOJEWÓDZTWA KROŚNIEŃSKIEGO

Opracował dr Jerzy Piórecki

Zleceńiodawca

Wojewódzki Konserwator Zabytków w Krośnie

Rok opracowania

1975 i 1976

Miejsce przechowania dokumentacji

Wojewódzki Konserwator Zabytków w Krośnie

Ministerstwo Kultury i Sztuki w Warszawie

Zarząd Ochrony Zabytków

Nr.inw.

A R C H I W U M
OŚRODKA OCHRONY
ZABYTKOWEGO KRAJOBRAZU
ul. Szwoleżerów 9, tel. 628 48 41 w. 130

Nr inw. 1062

METRYCZKA PARKU-OGRODU

1	Adres	miejscowość (dzielnica, ulica nr posesji) Trzcinica	Urząd gminy Jasło	Poczta Jasło	województwo krośnieńskie
2	Nazwa parku	aktualna Technikum Rolnicze	dawna park podworski		
3	Rodzaj parku i stan jego zachowania	park krajobrazowy, stan zachowania dobry			
4	Czas powstania	XVIII w.			
5	Położenie parku	na wierzcholinie i na skarpie			
6	Powierzchnia parku	ogółem ha 9	w tym wód w ha 3	czy są na niej budynki i jakie wieża XIX w. pocz., spichlerz XIX w. pozost.ogrodz. z bramą XVIII-XIX, oratoria XIX, oficyna i 2 pawilon	
7	Użytkownik parku	Technikum Rolnicze			
8	Czy jest w rejestrze	data i nr rejestru XVIII w./?/			
9	Istniejące dokumentacje (data i autor)	pomiar sytuacyjno-wysokościowy studium historyczne		inwentaryzacja zieleni założenia techniczno-ekonomiczne zagosp.przestrzenne /przy lokalizacji nowej szkoły/	
10	Przeprowadzone dotychczas remonty	techniczne, branżowe dokumentacje i ekspertyzy			

I. Krótka analiza historyczna

1. Ewolucja układu przestrzennego.

Ogrody rozplanowane w XVIII w. zapewne na wcześniejszych reliktach. Obecna faza pochodzi z II poł.XIX w., obejmuje wysoką skarpę tarasy oraz wierzchowinę. Rozplanowany jest wzdłuż stoków z centralnym punktem widokowym na wierzchowinie z zamkiem /ryc 2./ oraz dnem doliny, na którym pierwotnie rozciągały się szerokie partery wodne. Park romantyczny z resztkami lasu na skarpie. Ośrodek gospodarczy usytuowany na wierzchowinie od strony głównego wjazdu z prostokątnym dziedzińcem i jedną bramą wjazdową na majdan, obok niego warzywniki oraz XIX-wieczne sady owocowe nadto oranżeria.

2. Stare plany

Rozplanowania ogrodów na planie katastralnym nie odnaleziono. /w/g wzmianek archiwistów arkusz z rozplanowaniem ogrodów znajdował się w zbiorach archiwum/.

3. Właściciele.

Wieś wzmiankowana w 1396 r. jako własność królewska, zachowane są ślady wczesnośredniowiecznego grodziska oraz pałac, zapewne z XVIII w.

II. Charakterystyka stanu istniejącego.

Czytelny układ kompozycji roślinnych pochodzący z II poł.XIX w. z resztkami starodrzewia z XVIII w., główne drogi dojazdowe oraz część stawów parteru dolnego czytelna. W przyziemiu zachowane na skarpie czytelne ślady dróg oraz rampy ziemne, zapewne zachowane również założenia obronne o charakterze ziemnym. Największe zmiany nastąpiły wzdłuż bocznej osi głównej, gdzie usytuowano budynki nowej szkoły. Park otoczony resztkami ogro-

dzenia murowanego, mianowicie ozdobionego wazonami. Dwór składa się z dwóch budynków murowanych, obydwa na planie węgelnicy ustawione naprzeciw siebie. Stan starodrzewia dobry. Obok zwartych masywów półnaturalnych w dolnej części parteru wyraźne późniejsze nasadzenia o charakterze dróg swobodnych. Park zachowany w granicach pochodzących z pocz.XIX w. i końca XVIII w.

2. Inwentaryzacja roślin.

W składzie florystycznym przeważały gatunki krajowe, liściaste. W najbliższym otoczeniu dworu zachowany fragment szpalerów grabowych.

- a¹ Berberys kanadyjski
- Berberys zwyczajny
- Bez czarny
- Bez koralowy
- Bluszcz pospolity
- Brzoza brodawkowata
- Buk zwyczajny
- Cis pospolity
- Cyprysik groszkowy
- Czeremcha zwyczajna
- Dąb czerwony
- Pigwa pospolita
- Porzeczka-agrest
- Robinia akacjowa
- Dereń biały
- Forsytia pośrednia
- Głóg dwuszyjkowy odm. pełnokwiatowa czerwona
- Głóg jednoszyjkowy
- Grab zwyczajny
- Grusza pospolita
- Irga pomarszczona
- Jałowiec pospolity
- Jałowiec wirginijski
- Jarząb pospolity
- Jaśminowiec wielkokwiatowy
- Jesion wyniosły
- Jesion wyniosły odm. zwisająca
- Jemioła pospolita
- Jodła pospolita
- Kalina koralowa
- Kalina koralowa odm. płonna
- Bouldeneige
- Caragana syberyjska
- Kasztanowiec zwyczajny
- Kasztanowiec krwisty
- Klon jawor

Klon jesionolistny
Klon zwyczajny
Klon polny.
Kruszyna pospolita
Krzewożuska ogrodowa
Leszczyna zwyczajna
Ligustr pospolity
Lilak pospolity
Lipa drobnolistna
Lipa krymska
Jesion wyniosły
Jesion wyniosły form. zwisła
Lipa szerokolistna
Dąb szypułkowy odm. piramidalna
Mahonia pospolita
Modrzew europejski
Olsza czarna
Orzech szary
Orzech włoski
Swierk pospolity
Swierk kłujący
Tawuła wczesna
Tawuła wierzbolistna
Topola biała
Topola osika
Topola czarna
Trzmielina zwyczajna
Wiąz górski
Wiąz polny
Winobluszcz pięciolistowy
Winobluszcz japoński
Żylistek wysmukły
Żywotnik zachodni

Drzewa pomniki - dąb szypułkowy osiągają obw. 525 cm do 550 cm.

Pomnikowe rosną tutaj także wiązy i lipy szerokolistne.

Trzcianica

Diagram wartości

1. Założenia przestrzenne zachowane	8
2. Założenia przestrzenne o znaczeniu historycznym	6
3. Założenia wodne istniejące	0
4. Założenia wodne o znaczeniu historycznym	3
5. Założenia ziemne o znaczeniu obronnym /zachowane/	0
6. Założenia ziemne o znaczeniu historycznym	0
7. Wartość krajobrazowa ogrodów	6
8. Otoczenie krajobrazowe ogrodów	6
9. Wartość zachowanego drzewostanu	6
10. Udział gatunków obcych	1
11. Zachowany układ kompozycji roślinnych o znacz.historycz.	8
12. Dwory i inne budynki o znaczeniu histor.-architekt.	4
13. Drzewa pomniki	6
14. Drzewa i inne gatunki o znaczeniu budowlanym	3
15. Zachowany układ sieci drogowej	4
16. Czytelne ślady sieci drogowej	6
17. Zachowane ogrody użytkowe /warzywniki i sady owocowe/	4
18. Zachowany układ przestrzenny ogrodów warzywnych	5
19. Zachowane resztki leśne	0
20. Dąbrowy o pochodzeniu naturalnym	0
21. Związek z postaciami historycznymi	0
22. Adaptacja terenu pod nowe budownictwo	10
23. Rzeźba parkowa	0

Razem pkt.

86

3. Stopień zachowania układu zabytkowego.

Jak wspomniano poprzednio, zachowany jest układ przestrzenny zbiorowisk roślinnych, sieć głównych dróg dojazdowych, ośrodek gospodarczy i dwór klasycystyczny z pocz. XIX w. Nie zachowany jest staw parteru dolnego /czytelne są groble/-w tej części parku zlokalizowany jest duży stadion sportowy oraz zespół budynków nowej szkoły, nadto przebudowana jest /nowa/ sieć dróg dojazdowych do ośrodka gospodarczego oraz internatu i głównego gmachu szkoły. Zachowane są warzywniki i część sadów owocowych. Obiekt użytkowany przez Technikum Rolnicze /od 1945 roku/.

4. Rola obiektu w krajobrazie.

Park usytuowany jest w krajobrazie naturalnym na terenie gruntów ornych /skraj wsi/. Park użytkowany jest jako teren rekreacyjny .

III. Wnioski.

Granica ochrony konserwatorskiej i krajobrazowej oznaczona została na ryc 1., obejmuje ona park właściwy w granicach starodrzewia z ośrodkiem gospodarczym, warzywnikami, sadem owocowym oraz zespołem sportowym /płyta boiska/, stadiony.

2. Park zachować jako powierzchnie niezmienialne.

Można wykonać rekonstrukcję sieci dróg nieregularnych na skarpie oraz w pobliżu dworu.

- Ośrodek gospodarczy zwłaszcza od strony wjazdu głównego otoczyć szpalerem grabowym
- Usunąć nasadzenia rzędowe
- W otoczeniu boiska sportowego, obok nasadzeń topolowych o charakterze rzędowym wprowadzić nasadzenia z krzewów /szpilkowych/

przede wszystkim od strony stacji kolejowej.

- Wykonać rekonstrukcję ogrodzenia w/g zachowanych elementów
 - Przenieść z terenu parku napowietrzną linię elektryczną
 - W otoczeniu internatu i głównego budynku szkoły wprowadzić nowe nasadzenia związane z nową funkcją.
3. Wykonać pomiar sytuacyjno-wysokościowy.
- Projekt techniczny renowacji parku
 -

IV. Wykaz rycin i dokumentacja fotograficzna

Ryc 1. Trzcínica 1977. Szkic terenowy

Ryc 2. Trzcínica 1975. Górny taras parku, stary zamek, po prawej stronie jesion wyniosły odmiana zwisła oraz skupienie miodrzewia.

Ryc 3. Trzcínica 1975. Ogólny widok na park i zamek, w przyziemiu zachowane fragmenty umocnień ziemnych o charakterze obronowym. Po lewej stronie pod skarpą po uzyskiwaniu drewna z wykrotów.

Ryc 4. Trzcínica 1975. Górny taras parku oraz widok na wieżę zamkową

Ryc 5. Trzcínica 1975. Skarpa parku od strony ośrodka gospodarczego

Ryc 6. Trzcínica 1975. Dolny taras parku, po prawej stronie były założenia stawów.

Ryc 7. Trzcínica 1975. Górny taras parku oraz zamek

Ryc 8. Trzcínica 1975. Ogólny widok na park od strony głównej osi widokowej

Ryc 9. Trzcínica 1975. Centralna część parku

Ryc 10. Trzcínica 1975. Ogólny widok na park od strony tarasu dolnego, po prawej stronie fragment nowszych nasadzeń rzędowych

Ryc 2. Trzcínica 1975. Górny taras parku, stary zamek, po prawej stronie jesion wyniosły odmiana zwisła oraz skupienie modrzewia.

Ryc 3. Trzcínica 1975. Ogólny widok na park i zamek, w przy-
ziemiu zachowane fragmenty umocnień ziemnych o charak-
terze obronnym. Po lewej stronie pod skarpą po uzyska-
niu drewna z wykrotów.

Ryc 4. Trzcínica 1975. Górny taras parku oraz widok na wieżę
zamkową.

Ryc 5. Trzcínica 1975. Skarpa parku od strony ośrodka
gospodarczego.

Ryc 6. Trzcínica 1975. Dolny taras parku, po prawej stronie
były założenia stawów.

Ryc 7. Trzečinica 1975. Górny taras parku oraz zamek.

Ryc 8. Trzcínica 1975. Ogólny widok na park od strony głównej
osi widokowej.

Ryc. 9.

Ryc 9. Trzcínica 1975. Centralna część parku.

Ryc. 10. Ryc 10. Trzcinica 1975. Ogólny widok na park od strony tarasu dolnego, po prawej stronie fragment nowszych nasadzeń rzędowych.